

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

PÕHJA-
HARJU
KOOSTÖÖKOGU

Projekt: „Looduse kingitused:
tervis mesindussaadustest ja
ravimtaimedest“

Vaatluse all on mesilasvaha

2. detsember 2025 Jüris

Mesinik Liia Vöörmann-Leissoo

Projekti elluviija: MTÜ
Alustame Algusest

Kes on Liia?

- Olen mesindusega süvitsi tegelenud alates 2013 aastast.
- Igapäevaselt töotan logopeedina.
- Mesindus kui looduslähedane hobi pakub tasakaalu vaimset intensiivse spetsialistitöö kõrvale.
- Tavamesindusele on lisandunud apiteraapia teema.

Tänane teema -
räägime
mesilasvahast!

Mesilasvaha ja selle kasulikkus inimese tervisele

- Mesilasvaha on mesilaste ehitusmaterjal mida toodavad noored töomesilased.
- Sama aine pakub oma omaduste poolest kasu ka inimese tervisele, olles hinnatud koostisosa nii kosmeetikes, meditsiinis kui ka käsitöös.

Kuidas mesilased vaha toodavad? (1.)

- **Mesilasvaha tootmine** on energiakulukas ja bioloogiliselt keerukas protsess, mis toimub peamiselt noorte, 12-20 päeva vanuste töömesilaste organismis.
- **Tootmise eeldus:** rikkalik nektarikorje. Vaha tootmine algab siis, kui tarru saabub rikkalikult nektarit- ühe kg vaha tootmiseks kulub kuus kuni kaheksa kg mett.
- **Vahanäärmed.** Töömesilaste tagakeha alumisel poolel asub neli paari vahanäärmeid, need muudavad meest saadud suhkrud vedelaks vahaks.
- **Vaha eritumine.** Vedel vaha eritub läbi peente pooride mesilase keha pinnale, kus see õhuga kokku puutudes tahkub väikesteks, läbipaistvateks vahahelvesteks.

Kuidas mesilased vaha toodavad? (2.)

- **Vaha töötlemine.** Värskest eritunud vahahelbed on haprad. Mesilane kraabib helbed oma jalgade abil lahti ja mälub need suus läbi. Mälumise käigus seguneb vaha süljes leiduvate ensüümidega, mis muudab selle plastiliseks ja töödeldavaks. Samuti muutub vaha läbipaistavast valgeks või kollakaks.
- **Kärje ehitamine.** Seejärel kasutavad mesilased töödeldud vaha kärjekannude ehitamiseks – kuusnurkse kujuga struktuuride, mis on tuntud oma efektiivsuse ja vastupidavuse poolest. Kärge kasutatakse mee ja suira (fermenteeritud õietolm) ladustamiseks ning haudme kasvatamiseks.

Mesilasvaha koostis ja omadused

- Mesilasvaha on keeruline segu, mis koosneb enam kui 280 erinevast ühendist.
- Mesilasvaha värvus varieerub valgest ja helekollasest kuni tumepruunini, sõltudes puhtusastmest ja sellest, milliste taimede õietolmu ja nektarit mesilased on kogunud. Haudmekärjest pärinev vaha on tumedam, kuna sellesse kogunevad aja jooksul lisandid..
- Mesilasvaha on vees lahustumatu, kuid lahustub hästi õlides. Vaha sulamistemperatuur on suhteliselt madal, jäädes vahemikku 62-64'C.

Mesilasvaha kasulikkus inimese tervisele

- Nahahooldus ja -kaitse: *niisutav ja pehmendav*. Mesilasvaha on suurepärase niisutaja. See toimib kolmel viisil: pehmendab nahka, tõmbab niiskust nahka ja loob nahale kaitsva kihi mis takistab niiskuse kadu. See muudab naha pehmeks, elastseks ja niisutatuks.
- Kaitsebarjäär. Nahale kandes moodustab mesilasvaha hingava kaitsekihi, see kaitseb nahka keskkonnamõjude eest (tuul, külm ja saaste) kuid ei ummista poore.
- Nahaärrituste leevendamine. Tänu oma põletikuvastastele omadustele aitab mesilasvaha rahustada ärritunud nahka ning leevendada nahaprobleeme nagu ekseem, psoriaas ja dermatiit.

Raviomadused

- ***Põletikuvastane ja valuvaigistav.*** Uuringud on näidanud, et mesilasvahal on kergeid põletikku ja turseid vähendavaid toimeid. Seda on kasutatud näiteks osteoartriidiga seotud valu ja liigesejäikuse leevendamiseks.
- ***Antimikroobne toime.*** Mesilasvahal on antibakteriaalsed, viirusevastased ja seenevastased omadused. See aitab vältida infektsioonide teket väiksemate haavade, kriimustuste ja põletuste korral ning toetab paranemisprotsessi. Samuti on see efektiivne akne ravis, kuna võitleb bakteritega ja sisaldab nahka uuendavat A- vitamiini.
- ***Haavade paranemine.*** Kombineerituna mee ja oliiviõliga on mesilasvahast valmistatud salve kasutatud edukalt haavade ravis.

Veel võimalusi mesilasvaha kasutamisel

- *Kõrvaküünal.*
- *Vahasiid. Kasutatakse lastel hingamis teede haiguste puhul.*
- *Tiibeti vahateraapia. Pärit Tiibetist. Kasutavad ravimtaimi, pannes need sulatatud vahasse. Asetavad vaha haige koha peale, hoiavad seda kohta soojas 30 minutit.*
- *Kreemi põhi/salvi alus.*
- *Mesilasvahast küünlad.*
- *Vahariie toidu pakendamiseks.*
- *Vahatuba.*
- *Kuuma vaha teraapia. (hiina meditsiin)*

Kokkuvõte

- Kokkuvõtteks: on mesilasvaha palju enamat kui lihtsalt mesilaste ehitusmaterjal. See on looduslik, mitmekülgne ja kasulik aine mis pakub rohkelt võimalusi inimese tervise heaks.
- Ja nüüd sõrmed tööle! Algab praktiline osa! 😊